

مسئولیت ناشی از انتقال بیماری از طریق پیوند اعضا در حقوق ایران

(تاریخ دریافت ۱۳۹۷/۰۱/۱۵، تاریخ تصویب ۱۳۹۷/۰۲/۱۵)

محبوبه کهزادی باصری

دکتر مهدی زارع

استادیار دانشگاه ازاد اسلامی

چکیده

امروزه پیوند اعضا، یکی از راه‌های معمول، برای درمان بسیاری از بیماری‌هاست که در طی آن، بافت یا عضوی از بدنی جدا و به بدنی دیگر، متصل می‌گردد. امکان انتقال بیماری‌های خطرناک در نتیجه پیوند، مسئله آثار حقوقی و به خصوص مسئولیت مدنی ناشی از آن را مطرح نموده است. هرگاه بعد از پیوند عضو، آثار و علائم بیماری (نظیر سرطان، ایدز، هپاتیت و یا...)، که امکان انتقال آن از طریق پیوند، وجود دارد، آشکار گردد و ثابت نشود که عاملی غیر از عضو پیوندی، علت ابتلا بوده است، با نفی سایر اسباب، فرض می‌شود که عضو پیوند شده، عامل بیماری بوده است. در جریان پیوند عضو عوامل متعددی دخالت دارند که ممکن است، مسئول واقع شوند؛ دهنده یا گیرنده عضو، مراکز درمانی انجام دهنده پیوند، تیم پیوند و دولت، به اعتبار این که عمل برداشت و پیوند عضو در مراکز درمانی دانشگاهی وابسته به آن انجام می‌گیرد. با این حال، در حال حاضر، قاعده خاصی برای جبران خسارت افرادی که از طریق پیوند عضو، متضرر می‌گردند، وجود ندارد و قواعد سنتی مسئولیت مدنی، به دلیل عدم امکان اثبات برخی ارکان و شرایط آن، به ویژه رابطه سببیت، کفایت لازم، برای جبران این گونه خسارات را دارا نیستند؛ از این رو باید با وضع قانونی خاص، نظام ویژه‌ای برای جبران خسارات ناشی از پیوند عضو ایجاد گردد. چنین نظامی در برخی کشورهای پیشرفته دنیا پذیرفته شده است.

واژگان کلیدی: پیوند اعضا، مسئولیت مدنی، انتقال بیماری، مسئولیت کیفری